СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Рôкъ IV. Мт. Кармель, Па. Четвергъ 27-го Серпня 1896. Число 35.

Календарь.

Серпень.		
27	Ч.	УСПЕНІЄ ПРЕСВ. БОГОР.
28	П.	Пер. перук. образа Госп.
29	С.	Мирона. Юліянїи
30	Н.	14. по СОШ. Фльора
31	П.	Андрея, Тимотея, Агафія
1	В.	Самуила прор.
2	С.	Тадея апост.

Змѣстъ.

Вôдъ Редакціи. — Справы „Союза“. — Золото и срѣбло. — Вѣсти зъ Америки. — Вѣсти зъ краю. — Новинки. — Справы робôтничи. — Скринка листова. — Фейлетонъ: Господарь и слуга. — Англійски рôбôтничи Союзы. — Оголошеня.

Вôдъ Редакціи.

Если хто зъ читателѣвъ нашихъ не дôстане въ свôй часъ „Свободы“, най заразъ напише до насъ, а мы вже вышукаемо, котра почта винна, чи у насъ, чи тамъ, де читатель „Свободу“ вôдбирае. Просимо такожъ подавати намъ точнѣ и частѣ вѣсти про житє нашихъ Русинôвъ, але тôлько чисту правду. Вкôнци просимо о надсылане предплаты.

Звертаємо увагу на адвертайзментъ правительства канадійского: Free Homesteads!

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Выдѣлъ „Союза“ подае до вѣдомости всѣмъ членамъ и тымъ, що хотять вступити до „Р. Н. Союза“, що „Декляраціа“, котру мае выповнити кождый новоступаючій членъ, и „Грамота членьска“ — посвѣдчене приналежности его до „Союза“ вже суть готовѣ. Можна ихъ дôстати у секретаря „Союза“. Зазначуемъ, що вôдъ теперь прійме ся до „Р. Н. С.“ лишь той, хто выповнить тоту „Декляраціу“ и зашле ю секретареви „Союза“. Тѣ, що хотять вступити до „Союза“, най заразъ зголосять ся до секретаря: Rev. N. Stefanowicz, 715. Carson str. S. S. Pittsburg, Pa. — Вышлемо за дармо.

Иванъ Глова
председатель.

М. Стефановичь
секретарь.

До всѣхъ членôвъ „Руского Народного Союза“.

Всѣхъ пп. секретарôвъ братствъ, належачихъ до нашого товариства „Союзъ“, прошу отсимъ выповняти якъ найточнѣйше „деклярацiи“, высланѣ головн. секретаремъ тыми днями до всѣхъ братствъ. Зъ огляду однакъ, що сегорôчна конвенція ухвалила дати выпечатати „грамоты“, котрѣ мае розôслатись кождому членови яко доказъ его забеспеченя въ „Р. Н. С.“ на выпадокъ смерти, калѣцтва и неспосôбности до працѣ, а у мене нема пôдъ рукою тыхъ датъ, котрѣ мають бути выписанѣ въ грамотѣ, для того прошу всѣхъ пп. секретарôвъ и всѣхъ членôвъ о слѣдуюче:

На осôбнôмъ вôдъ „деклярацiи“ папери прошу выписати о кождôмъ старôмъ членѣ „Р. Н. С“.

1) Имя и прозвище его.
2) Зъ вôдки родомъ (край, село, повѣтъ).
3) Де мешкае теперь (яка улиця, нумеръ дому).
4) При якôй роботѣ занятый.
5) Кôлько лѣтъ мае.
6) Самотный чи жонатый.
7) Кому записує помертне.

Тыхъ 7 точокъ при кождôмъ членѣ прошу выповнити якъ найскорше и заслати головн. секретарови „Союза“. По одержаню тыхъ информацій Выдѣлъ „Союза“ надôшле кождому членови „грамоту“ повыспу.

Роблю уважными пп. секретарôвъ, що задля непорядку, якій они наносять Выдѣлови „Союза“ свою недбалостію, не можна николи въ часъ оголосити справозданя касового и въ загалѣ прійти до розумного дѣловодства, якого бажала собѣ сегорôчна конвенція.

Вже выдрукованѣ статуты „Союза“: Можна ихъ дôстати у секретаря „Союза:“ **Rev. N. Stefanowicz, 715 Carson Str. S. S. PITTSBURG, PA.**

ЗОЛОТО И СРѢБЛО.

Отъ тѣ два металѣ становлять нынѣ загальный предметъ розмовы помѣжь людьми.

Пытане валюты поединчои „золотои“, або подвôйнои „золотои и срѣбнои“, стало ся засадничимъ въ нинѣшныхъ політичныхъ стосункахъ краю, а властиво борбы выборчои. Характеръ партій спорячихъ, усунувъ ся въ тѣнь, майже зникъ зъ арены, — цѣлый интересъ політичный и вôстре борбы звернено до справы будучои валюты монетарнои. Та справа стала ся ажь въ той степени засадничою, що обѣ партіи голосять зъ великою бомбастичностію — що вôдъ порѣшеня квестіи валютовои — значить вôдъ покôнченя борбы выборчои, залежить будучій добробытъ, а навѣть и будучность державы.

Треба знати, що партія републиканска заступае квестію золота — а демократы и популісты заявили ся за вôльнымъ битємъ монеты срѣбнои. Партія републиканска поставила кандидатомъ на президента Мк-Кінлея, а демократична Врияна. Однакъ частина членôвъ партіи републиканскои, прихильна монетѣ подвôйнôй, заявила ся за Бриянымъ, оджее панує хаосъ великій въ теперѣшной політицѣ.

Не властивымъ булобъ надавати надто велике значѣнє справѣ валютовой, а навѣть застановлятись надъ еи важностію, еслибъ она была звычайнымъ предметомъ, тôлько для політикерôвъ — средствомъ дойти до власти — тогдѣ, рѣчь природна, мусѣлибысмо бачити въ тôмъ лишь ихъ интересъ особистый.

Тымъ часомъ справа та мае однакъ иншій характеръ. Опінѣя публична сама зайняла ся такъ живо справою будучои валюты грошевои, що тымъ неначе примусила партіи політичнѣ до высказаня рѣшучои гадки и до замарковання свого становиска за тою, або другою валютою.

Окрѣмъ того та справа зайняла умы людей и въ декотрыхъ державахъ европейскихъ — а особливо въ Нѣмеччинѣ цѣле майже населене о той справѣ дискутує, — при тôмъ розумѣе ся гадки дуже подѣленѣ. Зо взгляду на те справа набирае великои ваги, але она занадто трудна до порѣшеня, тай зъ того выходять тѣ рôжнѣ блуканины въ той квестіи.

Если хочемо выробити собѣ яке понятіе о вартости валюты грошевои, не можемо опирати ся зовсѣмъ на поединчихъ прикладахъ обѣгу грошевого въ даной хвили, але мусимо розглянути ся въ исторіи, минувшости приноровлюваныхъ системôвъ.

Поединча золота валюта, або такожъ подвôйна золота и срѣбна були и суть уживани рожными державами и оказали ся въ практицѣ, вôдповѣдно до часу и условинъ, разъ додатными, разъ уемными.

Зъ теперѣшныхъ державъ найдавнѣйше Англія, вôдтакъ Нѣмеччина, Белгія, Скандинавія, Фінляндія, Японія, Италія, Австрія, Румунія, Канада, и Персія приняли поединчу золоту валюту; Индіи поединчу срѣбну — а вôдъ року 1873 установили Спол. Державы монету золоту, яко легальну. Инни державы мають валюту подвôйну, або такожъ якъ Франція и Россія переходять въ теперѣшныхъ часахъ на валюту золоту.

Звѣсно однакъ всѣмъ, що станъ економичный повысше вычисленыхъ державъ не есть одинаковый — прим. въ Англіи ставъ финансовый навѣть знаменитый, въ Италіи знову зовсѣмъ лихій. — Сполученѣ Державы вôдъ початку свого заложеня, маючи срѣбный доляръ за управлену монету, розвивали ся дуже добре; вôдъ р. 1873, въ часу демонітизаціи срѣбла, богацтва краю розвивали ся до остатныхъ часôвъ рôвножъ добре. Лихій економичный станъ теперѣшнои хвилѣ не можна сказати, що споводувала валюта золота.

Повысша илюстрація переконує насъ достаточно, якъ пересадній суть надѣи політикерôвъ, и горожанъ того краю, котрѣ шукають спасеня въ реформѣ грошевой.

Грôшь есть знаменикомъ вартости, есть чинникомъ улекшаючимъ вымѣну, есть легкимъ предметомъ, котрый переходить зъ рукъ до рукъ, чи те для плаченя довгôвъ, чи для набуття потрѣбныхъ віктуалôвъ для прожитя — проте грôшь тôлько тогды вôдповѣдае своей задачи, если его вартôсть номинальна, то есть стемпель выбытый на монетѣ, вôдповѣдае его дѣйсной вартости.

Золото и срѣбло принято для-того, яко средство вымѣны, понеже тѣ металѣ мають найвысшу стосунково вартôсть въ вôдношеню до свого обему и найменче улягають змѣнамъ своеи вартости, якъ товаръ. Золото есть рѣдшій металъ и проте цѣннѣйшій, мае перевеньство надъ срѣбломъ зъ того взгляду, що въ меншôй скôлькости мае больщу вартôсть. Продукція однакъ золота есть ограниченою и для-того власне, при выключномъ уживаню его, яко гроша, цѣна золота, яко товару дуже пôдносить ся, а навѣть въ певныхъ разахъ може оказати ся цѣлковитый бракъ золота на рынкахъ продажи.

Для уникненя тыхъ невыгôдныхъ наслѣдкôвъ, уживано вôдъ найдавнѣйшихъ часôвъ рôвночасно и другого металю, срѣбла, яко знаменика грошевого. — Срѣбло, курсуючи рôвночасно зъ золотомъ, усувае въ части повысшѣ недогôдности, и було-бы найпорядочнѣйшимъ до полагодженя вымѣны въ вôдносинахъ людскихъ.

При уживаню тыхъ двохъ металѣвъ, выходить знову одна трудность, а се змѣнность вôдношеня вартости срѣбла до золота, котра есть рôвножъ залежна вôдъ рôчнои продукціи одного и другого металю. Якъ далеко то вôдношене есть змѣнчиве, переконує насъ рôжниця цѣны тыхъ двохъ металѣвъ въ послѣднôмъ столѣтію. Вôдношене золота до срѣбла стояло якъ 1 до 13, а дохôдило часами до вôдношеня, якъ 1 до 50, або, що разъ за фунтъ золота можна було достати 13 фунтôвъ срѣбла, а иншимъ разомъ, ажъ 50.

Економісты и люде ученѣ, довели згôдно, що если въ якôмъ краю курсують монеты неодинаковои дѣйсной вартости то споводуеться: 1) лѣпша монета зникае зъ обѣгу, а позôстае гôрша; 2) гôрша монета, чи то така, котра есть низшои вартости, якъ стемпель на нѣй выбытый вказує, потягае за собою въ вôдповѣднôмъ вôдношеню дороженю всѣхъ продуктôвъ. Поглядъ той дуже легко справджуеся въ практицѣ житевой. Если, якъ нынѣ примѣромъ, доляръ срѣбный америк., мае дѣйсну вартôсть 53 центôвъ, вмѣсто 100 центôвъ — кождый, хто хоче переховати грошѣ, або ужити яко капіталъ, волить взяти золото, нѣжь срѣбло; для-того самого кождый вѣритель буде домагати ся звороту грошей въ золотѣ, а не въ срѣблѣ, а особливо кождый купецъ, чи вѣритель за границею державы, мусить жадати такои монеты, котра мае менше больше всюды однаковый курсъ, оже золота. Тѣ причины мусять допровадити, що лѣпша монета, прим. теперь золото зникати буде зъ обѣгу внѣшнього, а лишить ся срѣбло, то есть монета, котра представляе меншу дѣйсну вартôсть.

Такъ само якъ хто купить за границею товаръ, прим. за одного доляра и заплатить золотомъ, то не може его вôдпродати тутка таньше, якъ за 100 центôвъ; понеже доляръ срѣбный въ обѣгу, мае вартôсть тôлько 53 центôвъ — то для зрôвноваженя заплаченого доляра мусить вôнъ жадати 190 центôвъ въ срѣблѣ.

(Конецъ буде.)

4

ГОСПОДАРЬ И СЛУГА.
ОПОВѢДАНЬЕ ГР. ЛЬВА Н. ТОЛСТОГО.

(Дальше).

То бувъ знайомый Василя Андреича мужикъ Исай, знаный въ округѣ за первого конокрада.

— А, Василь Андреичь, куды-жь то васъ Богъ несе? — сказавъ Исай, обдаючи Микиту запахомъ выпитои горѣвки.

— Та мы въ Горячкино було.

— Онъ куды заѣхали! Вамъ бы на Малахово треба.

— Мало що треба. Та не потрапили — сказавъ Василь Андреичь, здержуючи коня.

— Коникъ то гарный — промовивъ Исай, оглядаючи коня и пôдтягаючи ему привичнымъ рухомъ пôдъ самый хребетъ ослабшій узолъ завязаного хвоста.

— Що-жь, ночувати, чи якъ?

— Нѣ, брате, конечно ѣхати треба.

— Треба видко. А то чій? А! Микита Степановъ.

— А хто-жь бы? — вôдповѣвъ Микита. — А ось, якъ бы, душе мила, намъ тутъ не збитись знову.

— Де-жь тутъ збити ся? повертай назадъ по улици просто, а тамъ, якъ выѣдешь, все просто. Въ лѣво не бери. Выѣдешь на горбокъ, а тодѣ лѣво.

— А зъ горбка куды, по лѣтньому чи по зимову? — спытавъ Микита.

— По зимовому. Заразъ, якъ выѣдешь, корчики, насупротивъ корчикôвъ ще вѣха велика, дубова, кудрява стоить, тутъ и есть.

Василь Андреичь повернувъ коня назадъ и поѣхавъ слободою.

А то ночували бы! — прокричавъ имъ ззаду Исай. Але Василь Андреичь не одвѣчавъ ему и поганявъ коня: пять верстъ рôвнои дороги, зъ котрои двѣ було лѣсомъ, здавалось, можна було легко переѣхати, тымъ бôльше, що вѣтеръ мовъ то затыхъ и снѣгъ переймавъ ся.

Переѣхавши знову назадъ улицею, по убитôй и чорнѣвшôй ся мѣсцями свѣжимъ навозомъ дорозѣ, и минувши дворъ зъ бѣлемъ, у котрого бѣла сорочка вже зôрвалась, и висѣла на однôмъ замерзлôмъ рукавѣ, вони знову выѣхали до страшно гудѣвшои лозины и знову опинились на отвертôмъ поли. Метѣль не тôлько не втихала, але здавалось, ще крѣпшала. Дорога уся була заметена, и можна було пôзнати, що не збивъ ся, лише по вѣхахъ. Але й вѣхъ на передѣ годѣ було добачити, тому що вѣтеръ бувъ встречный.

Василь Андреичь щуривъ ся, нагинавъ голову и глядавъ вѣхъ, и свобôднѣйше пускавъ коня, надѣючись на него. И кôнь справдѣ не збивъ ся, а йшовъ, повертаючи то въ право, то въ лѣво по выбояхъ дороги, котру чувъ пôдъ ногами. Такъ що, безъ огляду на то, що снѣгъ зверху збôльшивъ ся и скрѣпшавъ вѣтеръ, вѣхи и дальше були виднѣ то зъ правого, то зъ лѣвого боку.

Такъ переѣхали вони минутъ десять, якъ наразъ просто передъ конемъ показалось щось чорне, що двигало ся въ косôй сѣтцѣ гоненого вѣтромъ снѣгу. То були однодорожнѣ. Лисый цѣлковито догнавъ ихъ и стукавъ ногами по лавцѣ впередъ ѣдучихъ саней.

— Объѣзджай... а-а-й... передомъ! — скричали зъ саней.

Василь Андреичь ставъ объѣздити. Въ саняхъ сидѣли три мужики и баба. Очевидно, то ѣхали гостѣ зъ празнику. Одинъ мужикъ хлеставъ спину коня хворостомъ. Два махаючи руками, кричали щось въ передѣ саней. Закутана баба, засыпана снѣгомъ, сидѣла смирно, спершись руками о ноги, въ задѣ саней.

— Чіи вы? — закричавъ Василь Андреичь.

— А а а . . . скй! — тôлько чути було.

— Чіи, мовлю?

— А-а-а-скй! — зъ усѣхъ силъ закричавъ одинъ зъ мужикôвъ, та все таки годѣ було дочути, якй.

— Гони! Не спиняй!

— Зъ празника, видко?

— Гони, гони! Вали, Семку! Объѣзди!... Вали!

Санѣ стиснулись однѣ и другѣ крылами, ледви не зачепились, розчепились, и мужицкѣ санѣ почали оставати позаду.

Косматый, цѣлый засыпаный снѣгомъ, череватый кôнь, тяжко сопѣвъ пôдъ низькимъ каблукомъ и очевидно, зъ послѣдныхъ силъ, штильгукавъ своими коротенькими ногами по глубокому снѣгу, пôдкидаючи ихъ пôдъ себе. Морда, очевидно, молода, зъ пôдтягненою, мовь у рыбы, долѣшною губою, зъ розширеными пôздрями и опущеными вôдъ страху ухами, подержалась кôлька секундъ коло плеча Микиты, потôмъ стала лишати ся по заду.

— Горѣвка, що выробляє! — сказавъ Микита — на нѣвичь замучили коня. Азіяты якись!

Кôлька хвиль чути було сопѣтъ поздрôвъ замученого коня и пяній крики мужикôвъ, потôмъ затихъ сопѣтъ, потôмъ замовкли и крики и знову всьо затихло. И довкруги знову нѣчого не було чути, крôмъ свисту вѣтру коло ушей и хвилями слабого скрипу копаниць по здутыхъ мѣсцяхъ дороги.

Стрѣча отся розвеселила и розъохотила Василя Андреича и вôнъ смѣлѣйше, не звертаючи уваги на вѣхи, пôгнавъ коня надѣючись на него.

Микитѣ робити було нѣчого, и вôнъ задрѣмавъ. Наразъ кôнь приостановивъ ся, и Микита мало не упавъ, штовхнувши впередъ носомъ.

— А бачь, мы знову не добре ѣдемо, — сказавъ Василь Андреичь.

— А що?

— Та вѣхъ не видко. Певно, знову збили ся зъ дороги.

— А, збили ся зъ дороги, поглядѣти треба, — коротко сказавъ Микита, вставъ и знову, легко ступаючи своими до середины вывернеными ногами, пôшовъ ходити по снѣгу. Вôнъ довго ходивъ, пропадавъ зъ очей, знову показувавъ ся и знову скривавъ ся, и вкôнци вернувъ ся.

— Нема ту дороги, може впередѣ де, — промовивъ вôнъ садовлячись на санѣ.

Починало вже замѣтно смеркатись. Метѣль не крѣпшала, але й не ослабала.

— Хочь бы тыхъ мужикôвъ почути, — сказавъ Василь Андреичь.

— Та видишь, не догнали, певно далеко збили ся. А може и вони збяли ся — сказавъ Микита.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.
The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at Mt. CARMEL, PA. of each week by the „SVOBODA“ Publishing Co.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
„ „ Six months 6.00

All comunications should be addressed to:
„Svoboda“
PRINTING OFFICE
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 59.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
PRINTING OFFICE
P. O. Box 59. — Mt. CARMEL, PA

Наша газета выходить що тыждня въ Четверь.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза“ най посылають вступно и мѣсячне до касіера.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.

И увѣдомити секретаря пôдъ адресою.

Rev. N. Stefanowicz
715 Carson str.
S. S. PITTSBURG, PA.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Дописи „Свободы“.

Jersey City, N. J. August 22. 1896.

Дивна рѣчь, якъ то мы Русины скоро времось до всього, воодушевляемо ся — по подобѣ остигаємо и найкраснѣйшй гадки, найбôльшй задачи зôставляємо розпочатыми, по нескôнчеными. Тую невытревалôсть нашу видно у насъ такъ въ Галичинѣ, якъ и тутъ въ Америцѣ и то на кождôмъ поли.

Отъ пр. повстала у насъ гадка заснованя „Народный Домъ Еміграційный“. Ну и щожъ? Газеты крикнули, люде зложили пару центôвъ, и теперь знову все втихло. А потреба такого Еміграційного Дому стає чимъ разъ выразнѣйшою, бо люде наши не перестають еміґрувати, але противно напливають тутъ чимъ разъ бôльше и то зъ тыхъ сторôнъ, зъ котрыхъ перше нѣхто и не думавъ о Спол. Державахъ пôвнôчной Америки. А що розумѣє ся люде зъ тыхъ сторôнъ не знають ще „дороги“ до Америки, якъ пр. Лемки (котрй ѣдуть до Америки такъ, якъ зъ першого лѣпшого села до Горлицъ) и що у насъ нема жадной орґанізаціи, жадного порядку въ тôмъ напрямѣ — то нѣчо дивного, що тутъ с широке поле до вызиску и ошукованя тыхъ сѣромахъ всѣлякими аґентами.

Такъ, примѣромъ, зъ села Ивановъ коло Залѣщикъ збирали ся люде еміґрувати до Бразиліи (въ Бразиліи), до чого заохочували ихъ нѣякй аґенты бременскои фирмы Karesch & Stocky.*) Коли однакъ до Бразиліи перестали перевозити нашихъ людей — котѣли они дôстатись до Канады и зъ тымъ намѣромъ выѣхало ихъ до Бремены 6 фамилій, числомъ 32 душъ. Но фирма Karesch & Stocky вмѣсто дати имъ шифкарты до Quebeck т. е. впростъ до Канады, дала имъ шифкарты до Ню Йорку, а кромъ того взяла вôдъ нихъ грошѣ за білеты, по не до Канады, але до Galveston въ Texas! Люде тй приѣхали минувшого вôвторка на корабли „Weimar“ до Ню Йорку. 26 зъ нихъ, т. е. 5 фамилій

поѣхало сейчасъ до Texas, Богъ знає но що и на що и розумѣє ся безъ цента, а одна зôстала на Ellis Island зъ причины хоробы одной дитины. Голова тои родины Иванъ Юрчишинъ, чоловѣкъ вѣку середного, убраный розумѣє ся по „красному“, проживає теперь на Ellis Island и єсть досыть веселый. Вôнъ зовсѣмъ не робить собѣ нѣчо зъ того, що вмѣсто до Канады поѣде въ сторону вôддалену тысячи миль вôдъ неѣ. На мои питаня, по що вôнъ ѣде до Texas, та чому не казавъ собѣ дати тікетъ до Канады, вôнъ здвигавъ плечима, та казавъ „або я знаю“, або „мабуть на ґрунтъ ѣдемо“, „тако менѣ дали...“ Безжурность и веселôсть его зрозумѣвъ я доперва пôзнѣйше, коли вôнъ начавъ менѣ показувати свои подорожнй документы. Тй всѣ були all right... Бувъ тамъ пашпортъ вôдъ староства, по котрый ходивъ вôнъ лишь 12 разы, була метрика вôдъ „єгомосця“ („якжежь дѣти є“ — каже) и „swiadectwo“. „Swiadectwo“ тое за котре заплативъ вôнъ не менше, не бôльше якъ лишь 5 левôвъ (злр.), а то 2 злр. 50 кр. вôйтови за печатку и писарцеви „вôдъ руки“ 2 зр. 50 кр., було написано по польски. Понеже языкъ въ якôмъ оно було написане бувъ вельми курйозный, а кромѣ того оно єму на нѣчо не здалось, бо ..., кромѣ того ... ratni, bogobojnie i ... nienaruszonie życie swoje prowadził i w niczem nie był karanym, ani przysiadł ... ucia“ не було бôльше нѣчого, то я просивъ его о тое, але Иванъ не дурный, каже „треба — а я що въ дорозѣ зроблю?..“ Такъ я и не намавлявъ его дальше, а довѣдавъ ся еще, що вôнъ продавъ 3 каваліки поля за 600 злр. — зъ чого выдавъ коло 500 злр. „на воду“ а $50 що мае и попращавши его, пôпшовъ выпукати другого краяна Грицѣ Козака, що такожь вмѣсто до Канады зôставъ пôсланый фирмою Karesch & Stocky до Ню Йорку.

Чоловѣкъ той зъ Залѣщикъ коло Залѣщикъ. Въ него було 2 морги поля и хата. Вôнъ спродавъ всьо тое за 730 злр., повôддававъ що бувъ виненъ, заплативъ „воду“ и приѣхавъ зъ $18,

жѣнкою и 4 дѣтьми (оденъ сынъ вже дорослый) до Ню Йорку. Его всѣ документы также all right, але власти засудили его на завернене до краю, понеже въ него нема достаточнои скôлькости гроша, нѣ знакомыхъ. Въ виду того вôнъ сумный, зажуреный.

„Волять мене тутъ въ морѣ заглядити, якъ до краю вертати“, говоривъ вôнъ зъ резиґнаціею. „Дежъ я, що тамъ теперь зроблю? Чоловѣкъ и 15 центôвъ на день не заробить“.

Критично се положене бѣдной рускои еміґранской родины и picturesque стрôй краєвый, звернули на себе увагу двохъ американокъ и они постановили зôбрати на нихъ пару центôвъ посредствомъ газеты World, котра такожь помѣстила ихъ портреты и короткій описъ ихъ нуждъ въ однôмъ зъ своихъ вечѣрныхъ выданъ.

Рôвножь занялись судьбою Грицѣ Козака и его родины нашй люде зъ Jersey City, N. J. и польске tow. św. Jozefa зъ Ню Йорку, такъ що бѣдни еміґранты по всѣй правдоподобности не зôстануть заверненй до краю, але будуть могли ступити на вôльну американску землю и тутъ заробляти на кусникъ хлѣба.

Но то лишь примѣры одного дня. То лишь тое, що я ... зъ ... приглядати ся ... ся ..., ... ся ..., може ... вдячно ся ..., ... ся ... ся роспи? Скôлько вже трафилось, а скôлько може ще трафитись?

По моѣй думцѣ намъ треба и то сейчасъ Еміґраційного Дому. Не дивѣмъ ся, чи буде зъ того business, чи нѣ буде, але берѣмъ ся заразъ до дѣла. Но дивѣмъ ся такожь на се, чи може такій Еміґраційный Домъ достати аґенцію шифкарту, (бо картель зробленый на 3 лѣта) або на посылку грошѣй, але робѣмъ дѣло милосердя. Такожь мы маємо 32 священникôвъ, маємо товариство священническе, маємо двѣ орґанізаціи, маємо сотки братствъ, тысячки народа! Если-бы кождый священникъ оффирувавъ мѣсячно на тую цѣль лишь 1 доляра, братство священикôвъ $5, кожда орґанізація по $1, кожде братство по 25 центôвъ, а кождый чоловѣкъ по 1 центови,

мы можемо мати на тую цѣль понадъ $1.000 мѣсячно. Але намъ тôлько не трѣба. Бо мы по потрѣбуємо нѣчого великого вôдразу будувати — але зачнѣмъ вôдъ малого. Выналѣмъ чоловѣка нашого певного, чесного, жонатого, котрыйбы вмѣвъ по англійски; выстараймо ся для него о право ходженя на Ellis Island; выналѣмъ для него зъ двитри покоики въ Ню-Йорку и умеблюймо ихъ — а вôнъ буде ходивъ за людьми, що прійдуть зъ краю, переночуе ихъ за тани грошѣ, жѣнка его зварить имъ ѣсти, потôмъ вôнъ ихъ выпровадить на depot и всьо буде all right — а цѣла штука не буде коштовати бôльше якъ $60—80 мѣсячно, на котрй чейже насъ стати. Иначе все будуть нашй люде терпѣти, а для насъ буде встыдъ и ганьба, що не мы, але американцѣ, або поляки и другй народности за нашими людьми ся упимають.

Ч. Б.

P. S. Рôвночасно звертаємо увагу тыхъ нашихъ часописей въ Галичинѣ, якъ и всѣхъ прихильникôвъ идеи, що то ... зъ околицѣ Залѣщикъ, а именно зъ сѣлъ Иване и Зазулинцѣ, послѣ слôвъ Ивана Юрчишина и Грицѣ Козака, выбираєсь богато людей до Канады. Въ виду того треба бы ихъ поинформувати докладно, куды мають ѣхати, щобы потôмъ аґенты ихъ не ошукали и не ошукували даючи имъ карты вмѣсто впростъ до Канады, до Ню-Йорку, або навѣть до Texas.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Дописъ зъ Руси Галицкои.

12. августа 1896.

(Еміґрація до Бразиліи. — Депутація Русинôвъ до цѣсаря. — Депутація Русинôвъ до папы римского. — Уступлене намѣстника Галичины. — Мітинги хлопскѣ).

Заки нашй люде думають промышляють надъ еміґраціею, ухвалюють резолюціи и десь-коли скликають анкеты чи комісіи, то нашъ урядъ ще и досѣ не годенъ розобрати: що оно таке с и що зъ еміґраціею зробити? Отъ недавно львôвскій староста наказавъ громадамъ свого повѣту, щобы апонсовъ, и проспектôвъ вôдъ еміґраційныхъ аґентуръ не

приймали. Але то пуста робота, бо чи синъ чи инакше, то аґентъ до хлопа приватне ся, а хлопъ ще скорше послухає байокъ про „рай“ бразилійскій. На рôдной земли бѣда, бѣсть та ще и плакати не дають! — Теперь вступила цѣла еміґрація на нову дорогу. Австрійскй конзулѣ въ Бразиліи повѣдомили нашъ урядъ, що вôдъ теперь въ загалѣ нѣякихъ нашихъ еміґрантôвъ до Бразиліи не впустять. До недавна ще стояли отворомъ для нашихъ людей деякй найбôльше нездоровй провінціи, бо туды нѣхто по хотѣвъ ити. Нашй люде напирали ся доконче до Параны, а своею неповоротностію и темнотою робили богато клопотôвъ и закрутасôвъ бразилійскому правительству. Мимо того горячка еміґраційна не устає и жидôвскй аґенты обдирають зо скôры бѣдного еміґранта, заки зъ ихъ онѣки голыхъ и босыхъ причаплять до „раю“. Въ червни (юни) выйшло звыжъ 2000 людей до Бразиліи, за липень (юлій) ще нема справозданя.

Зъ Коломыѣ выбрало ся 19. червня 23 душъ зъ околицѣ Яблонова до Канады. На двôрци (банговѣ) попращали ихъ жандармы, покивуючи блискучими багнетами ... ... галицкй порядки и шляхецкй „panowanie“. Проводирдесь зъ ... ... з народный учитель Кирило Геникъ. Вôнъ є щирый Русинъ, скôнчивъ вже яко учитель руску ґимназію у Львовѣ, а пôсля провадивъ въ Яблоновѣ рускій сторъ „карпатскѣ кравницю“. Для орґанізаціи Русинôвъ въ Канадѣ буде се добра сила, тымъ бôльше, що священникъ Остапъ Нижанкôвскій, якъ зачуваємо, вже щось мекитъ и може ще остало на дальше благодѣтельствувати „галицкой Руси. Певно „великй“ патріоты мусѣли ему зновь обѣцяти грушки на вербѣ, але тй самй „патріоты“ ще скорше посвинять ему цѣлу будучнôсть. Се вже така натура у нашихъ „Патріотôвъ“...

До Бразиліи, якъ може вже знаєте, выѣхавъ бувъ весною священникъ О. Антонъ Михалевичъ, таки на свою руку, зъ власноѣ охоты. Вôнъ вже є въ Rio Claro и описує въ дописяхъ

до львôвскои газеты „Галичанинъ“ житє тамошныхъ еміґрантôвъ. Послѣдна допись була въ числѣ 158. Нашимъ еміґрантамъ живе ся дуже зле, а вôдъ всякихъ слабостей и нездорового воздуха гинуть якъ мухи. То саме выходить и зъ всѣхъ листôвъ, якй сюды приходять. Дуже многй листы друкують ся въ газетахъ, та хлопы вѣрити по хотять, кажуть, що се лишь паны такого тумана пустили. Лишь тамъ опамятали ся, куда повернули вже люде зъ Бразиліи назадъ. — Новй клопоты мае зъ Бразиліею италійске правительство. Аґенты кинули ся теперь на Италію, бо се народъ крепкій и роботящій. Якась спôлка зъобовязала ся доставити до провінціи Багія 15,000 Италійцѣвъ, а до Пара 10,000 Италійцѣвъ. Правительство италійске остерѣгає передъ ошуканствомъ.

Вы собѣ пагадуєте, що въ груднѣ (децембрѣ) передъ новымъ рокомъ ѣздила велика депутація галицкихъ Русинôвъ (до 200 людей) до цѣсаря въ цѣсарови на гноблене Русинôвъ, не выносимй переслѣдуваня урядôвъ въ Галичинѣ и оскаржила бувшого губернатора графа Баденього о надужиниване власти. Ѣздили всѣ ... ... здало ся псови на чоботи и нѣякого зъ того хосна, хиба шкода конту и часу. Така и стало ся! Зъ того часу минуло вôсѣмъ мѣсяцѣвъ, а и чутки нема: що зъ тымъ поробило ся. Хиба тôлько бачимо, що знущають ся надъ Русинами въ Мазурами ще гôрше та нѣ самми допустъ бѣкъ и людскй права. Деякй староства позасуджували участникôвъ депутаціи на кары грошевй 30—50 ґульденôвъ за складку на конты депутаціи, въ той способъ они спасають австрійску державу и старають ся за добробытъ народу. А хто лишь де може, то допѣкає учасникамъ депутаціи. Радикалы казали святй слова! Що кому поможе депутація? Жебракови дають ґрейцаръ, або за дверѣ выкидають. Треба брати ся зо долины до роботы, а радикальный повѣтъ пере-

*) Если не ошибаюсь, буде то певне той Русинъ Черникъ зъ села Ч... коло Бродôвъ.

— Куды-жь ѣхати? — вôдозвавъ ся Василь Андреичъ.

— А, пустити коня треба, — сказавъ Микита. — Вôнъ заведе. Давай вѣжки.

Василь Андреичъ вôддавъ вѣжки тымъ радѣйше, що руки его въ теплыхъ рукавичкахъ починали студенѣти.

Микита взявъ вѣжки и лишь державъ ихъ, стараючись не воруxати ними, и радѣвъ умомъ свого любимця. Справдѣ, розумный кônь, повертаючи то въ одну, то въ другу сторону, то одымъ, то другимъ ухомъ ставъ потрохи стрýчи.

— Лишь не балакас, — приговорювавъ Микита. — Видишь, що робить. Йди, йди, не зважай на нѣчо. Такъ, такъ.

Вѣтеръ почавъ дути въ задъ, стало теплѣйше.

— И розумный то, — дальше тѣшивъ ся конемъ Микита. — Кирґизъ, той моцный, а глупый. А сей дивись, що ухами робить. И телеграфу не треба, на версту чує.

И не минуло ще півгодины, якъ на передѣ справдѣ щось зачорнѣло ся: лѣсъ, або село, и зъ правого боку показали ся зновь вѣхи. Очевидно, вони знову выѣхали на дорогу.

— А-ди, се зновь Гришкино, — паразъ промовивъ Микита.

Справдѣ, теперь лѣворучъ у нихъ була та сама шопа, зъ котрои несло снѣгъ, и дальше той самый мотузъ зъ замерзлымъ бѣльемъ, сорочками и ногавицями, що такожь мовь у роспучѣ, трѣпалися вôдъ вѣтру.

Зновь вони выѣхали въ улицю, зновь стало тихо, тепло, ... дорога, зно...

лаяла собака. Вже на стôлько зморкло, що въ декотрыхъ вôкнахъ засвѣтили ся вогнѣ.

По серединѣ улицѣ Василь Андреичъ повернувъ коня до великого, а двома цеголяными крылами, дому и здержавъ его у ворôтъ.

— Кликни но Тараса, — крикнувъ вôнъ до Микиты.

Микита пôдойшовъ до засыпаного, освѣтленого вôкна, въ свѣтлѣ котрого блестѣли снѣжинки, постукавъ бичискомъ.

— Хто тамъ? — вôдкликнувъ ся голосъ на кликъ Микиты.

— Зъ Хрестôвъ, Брехуновй, милый чоловѣче, — одвѣтивъ Микита. — Выйди но на хвилю.

Вôдъ вôкна вôдойшли, черезъ минуты двѣ чути було — вôдлипли дверѣ въ сѣняхъ, потôмъ стукнувъ замокъ у дверей зô двору, и придержуючи дверѣ вôдъ вѣтру, высунувъ ся старый зъ бѣлою бородою мужикъ у высокôй шапцѣ и въ накиненôмъ пôвкожушку поверхъ бѣлои празничнои сорочки, и за нимъ молодый въ червоной сорочцѣ и шкôряныхъ чоботахъ.

— Просимо вашецъ, — сказавъ старый.

— Та отъ зблудили, брате, — промовивъ Василь Андреичъ. — Хотѣли въ Горячкино, та й до васъ попали. Вôдъѣхали, знову зблудили.

— Видишь, якъ збили ся, — сказавъ старый. — Петрушо, пôди вôдчини ворота! — звернувъ ся вôнъ до молодого въ червоной сорочцѣ.

— Чому бы нѣ, — одвѣтивъ молодый веселымъ голосомъ и побѣгъ у сѣни.

— Та мы, брате, не ночувати, — сказавъ Василь ...

— Куда ѣхати, нôчна пора, почуй.

— И радъ бы ночувати, та ѣхати треба.

— Ну, загрѣй ся бодай, просто до самовара, — промовивъ старый.

— Погрѣтись — се можна, — сказавъ Василь Андреичъ: — темнѣйше не буде, а мѣсяць зôйде — проясиѣє. Зайдемо, що-жь, погрѣємось, Микито?

— Ну, що-жь: и погрѣтись можна, — озвавъ ся Микита, котрый мôцно перестудивъ ся и тôлько й того бажавъ, щобы вôдогрѣти на печи свои закостенѣли члены.

Василь Андреичъ пôшовъ зô старымъ въ хату, а Микита въѣхавъ въ отворенй Петромъ ворота и по вказôвцѣ его, впровадивъ коня пôдъ стрѣху хлѣва. Хлѣвъ бувъ занавоженый, и высокій каблукъ зачепивъ за банты. Куры, що вже сидѣли на бантахъ зъ когутомъ, невдоволенй щось закудкудакали и позкребтали лапками по бантахъ. Наляканй вôвцѣ, топаючи копытами по замерзлôмъ навозѣ, кинулись лавою на бôкъ. Собака, очевидно, молода, страшно завывала и переполохано и злôсно заливалась, лаяла на чужого.

Микита поговоривъ зъ усѣма: звинивъ ся передъ курми, успокоивъ ихъ, що бôльше не злякає, зганивъ овець за то, що вони полохають ся, самй не вѣдаючи чого, и рôвночасно, втихомиривъ собачку въ тôй самôй хвили, коли привязувавъ коня.

— Отъ такъ то и гарно буде, — сказавъ Микита, отряхуючи зъ себе снѣгъ. — Видишь залила ся! — додавъ вôнъ на собаку. — Буде зъ тебе! Ну, буде, дурна. Буде. Тôлько себе непокоишь, — Не злодѣй а свои...

— А се, якъ сказано, три домашнй радники, — сказавъ малый, засуваючи сильною рукою пôдъ крышу сани, що стояли на дворѣ.

— Якъ-же то радники? — промовивъ Микита.

— А такъ у Пульзона надруковано: злодѣй пôдкрадаєсь до дому, — собака лає, не зѣвай, значить, гляди. Когутъ пѣє, значить: вставай. Кôтка умываєсь, значить, дорогій гôсть: приготовъ ся угостити его, — промовивъ малый, усмѣхаючись.

Петро бувъ письменный и знавъ майже на память книгу Пульзона, що була у него єдина, и любивъ, особливо, коли вôнъ бувъ немножко пьяный, якъ сегодня, приводити зъ неи высловы, котрй здавались ему пôдходити до случаѣвъ.

— Отже розумно, — сказавъ Микита.

— Промерзъ я трохи, дядьку, — додавъ Петро.

— Та, таки такъ, — сказавъ Микита.

Вони пôшли черезъ пôдвôрє и сѣни у хату.

(Дальше буде).

мыскій показує, що до всѣ хлопы свѣдомй своихъ правъ, тамъ и найбутнѣйшому шляхтичови насыплять соли на хвостикъ.

(Конець буде)

НОВИНКИ.

— Процесъ о гр. кат. Вилькеберску церковь провадивъ ся кôлька день, тай знову вôдложено до 4. вересня с. р. Мѣжь иншими свѣдками переслухованo такожь и коадютора епископа скрентонскои дiецезіи, Гобана.

—Дуже важне роспоряджене. Зъ Риму, зъ Пропаганды прійшло до Амер. епископôвъ роспоряджене того змѣсту:

„Жаденъ священникъ польскій не може бути на будуче припущеный до справованя чинностей въ Сполученыхъ Державахъ, якъ такожь нѣхто высвяченый на священника не може бути, если не выкаже ся специяльнымъ посвѣдченемъ вôдъ пропаганды о моральнôй кваліфікаціи своеи особы". Отсе найлѣпше свѣдоцтво вартости моральнои великого числа польскихъ ксьондзôвъ.

— Вôдъ 1. вересня буде выходити при „Вѣстнику" накладомъ „Соединенія" кождого тыжня одна книжочка популярна для народа.

— Стрейкъ обнявъ робôтникôвъ въ Adams Express Co.

— Адамъ Старжинскій, бувшій редакторъ „Górnik-a", о котрôмъ мы згадовали за тою самою газетою, що поѣхавъ воювати на Кубу, вôдобравъ собѣ житє за помочію трутины въ околицѣ Scranton, Pa.

— Безприкладна, хамска самоволя. Понеже редакторови „Вѣстника" не подобавъ ся О. Корнилій Лавришинъ зъ Шенандоа, Па., бувшій секретарь „Соединенія", котрый положивъ безперечно найбôльшій заслуги для того товариства —той редакторъ, слуга платный „Соединенія", выкидає на власну руку О. Лавришина зъ надзирательнои комисіи, до котрои єго выбрала сегорôчна конвенція. — Редакторъ выкинувъ, а цѣлый выдѣлъ мовчить, мовьбы имъ замуровало. Quousque tandem Catalina.... — а по руски: Якъ довго ще свиня буде въ вашôй морквѣ рыти?.

— Корабель американскій „Willie Rosenfeld", котрый выплывъ зъ Ню-Йорку 23. цвѣтня до San-Francisco, пôшовъ на дно моря. Часть залоги уратовалась и причалила въ мѣстѣ Santa Catharina.

— Стрейкъ кравцѣвъ въ Ню-Йорку скôнчивъ ся, а почавъ ся стрейкъ малярôвъ. Есть ихъ 4.000, котрй належать до Уніи и они на приказъ екзекутивного комітету застрайкували.

— И на Кубѣ суть Поляки — якъ доносять польскій газеты. Мае тамъ бути множество высоко поставленыхъ, якъ міністры, секретарѣ, єнералы, капітаны, офіциры и другй урядники, але про простыхъ жовнѣрь нѣчого не згадують. Здає ся, що нѣгде на свѣтѣ нема такихъ Полякôвъ, котрй-бы були простыми жовнѣрами.

— Въ Бразиліи поступає польонізоване Русинôвъ скорымъ крокомъ и на великую скалю. Щожъ робить на то Отецъ Духовный руски, котрй тамъ-туды командировали?

Въ Стрыю (Галичина) передъ 3 роками завязало ся тов. „Мѣщанска Бесѣда" за старанемъ О. Ол. Бобыкевича и Д-ра Озаркевича. Нынѣ числить вже то товариство 170 членôвъ, свою бібліотеку и власный численный инвентарь. Сего року буде Братство посвячувати свôй прапоръ и буде се велике памятне свято тай важна хвиля въ житю нашого мѣщанства. А робота стрыйскихъ патріотôвъ — особливо О. Ол. Бобыкевича може послужити примѣромъ другимъ нашимъ патріотамъ по нашихъ мѣстахъ. Справдѣ, праця организаційно-просвѣтна мѣжь нашимъ мѣщанствомъ есть великои ваги и часъ-бы намъ таки серіозно взятись до роботы, поки еще ихъ маємо въ рукахъ, неодовга буде запôзно!

— Андрей Чичало, дякъ зô школы митрополітальнои львôвскои, може обняти посаду дяка и управителя хору. Може выказати ся свѣдоцтвами, що спѣвъ и ритуалъ знаменито знає.

Адресъ: Andrej Cicilo 707 Manoo Str. S.S. Pittsburg, Pa.

Справы роботничй

— Phoenixville, Pa. У всѣхъ фабрикахъ желѣзныхъ робота иде слабо. Въ послѣднôмъ часѣ працьовано чотыри дни въ тыждни по 10 годинъ. Робôтникъ зарабляе денно по 85 цнт. $1.00, $1.50, а другй вôдъ $1.50 до $3.00.

— Imperial, Pa. Дня 20. юлія застрейковало ту 300 робôтникôвъ. Домагають ся пôдвысшеня платнѣ.

— Swisvalle, Pa. „Westinghouse Co." вôдливарня желѣза замкнула свои фабрики на короткій часъ. Вôдливарня мѣди буде робити лишень два дни въ тыждни. Въ тыхъ фабрикахъ робить 350 робôтникôвъ.

— Uniontown, Pa. Недалеко вôдъ того мѣста положеній коксовй пецы „Stewart Iron Co." зôстали замкненй на неозначеный часъ.

— Beccaria, Pa. Робота ту иде дуже пôдло и то такъ, що и на життя годѣ заробити.

— Bridgeport, Conn. Робота иде ту дуже слабо. Три фабрики роблять лишень по три дни въ тыждни, а двѣ цѣлковито замкненй. Коли зôстануть отворенй, не знати.

— West Newton, Pa. „Columbia Gas Coal Co. завела въ своихъ фабрикахъ машины електричнй, черезъ що надъ 80 робôтникôвъ утратило роботу. Лишень кôльканайцять найлѣпшихъ робôтникôвъ задержано. Такожь въ копальняхъ „Eureka Coal Co." запроваджують машины електричнй, черезъ що богато робôтникôвъ утратить працю.

— Bessemer, Mich. Въ копальняхъ „Rockefellerow", въ пятьохъ вôддѣлахъ, працює лишень тôлько робôтникôвъ, кôлько потреба, щобы воду зъ майнôвъ выпомповати. Въ Gogebic, Hurley, Ironwood, Bessemer и Wakefield суть всѣ копальнѣ замкненй, и працює лишень 1000 людей. Передъ тымъ мало занятє 8000 майнерôвъ. Если такъ довше потреває, то бѣднй робôтники мусять зъ голоду примерати.

— Chicago, Ill. Робота иде ту дуже лихо, народу повно, а роботу тяжко достати. Такій застôй въ роботѣ треває уже вôдъ довшого часу.

— Forest City, Pa. Робота въ тутейшихъ и околичныхъ майнахъ иде дуже лихо. — Коли поправить ся не знаємо.

— Graceton, Pa. Такъ ту, якъ и на околицѣ, суть дуже планнй часы. Вже три мѣсяцѣ робить ся лишень оденъ день въ тыждни. И якъ ту выжити? Правда потѣшають ся люде надѣею, що въ короткôмъ часѣ робота рушить ся.

— Long Run, Pa. Въ тутешныхъ майнахъ робить ся чотыри дни въ тыждни. Майнеръ може заробити денно $1.80 до $2.00.

— New Castle, Pa. Робôтники въ камѣноломахъ въ Besseueri и Hiltone застрайковали. Властителѣ камѣноломôвъ хотѣли имъ знижити платню о 3 цнт. на тонѣ, на що робôтники пôдъ жаднымъ условіемъ не хотѣли пристати и застрайковали.

СКРИНКА ЛИСТОВА.

Просимо предсѣдателя Братства св. Михаила въ Yonkers, N. Y., о поданї своеи адресы.

Ч. С. С-ко въ Yonkers. N. Y. — навѣть хлопець зъ улицѣ мае бôльше оглады и выхованя, якъ Вы.

Конкурсъ.

Рада церковна въ Пітсбургу, Па., росписує отсимъ конкурсъ на дяка.

Условія: $25. мѣсячнои платнѣ и дуже выгôднй доходы.

Кандидаты мусять выказати ся добрымъ знанемъ спѣву церковного и явити ся передъ Радою дня 30. августа 1896 въ домѣ парохіяльнôмъ.

Вымагає ся также вôдъ кандидатôвъ въ интересѣ парохіи, бодай потрохи знаня мадярского языка.

Пітсбургъ 18. Августа 1896.

Рада церковна.

ПОДЯКА.

Лансфордъ, Па, 23. авг. 1896.

Почтенна Редакція!

Минувшого року, вôдбуванному посвященію нашой церкви, запрошали мы и братство св. Кир. и Мет. зъ Шамокинъ до участія въ томъ торжествѣ, — но братство за-для причинъ робôтничихъ, якъ намъ донесено — не могло насъ своимъ милымъ приѣханьомъ усчасливити и зъ нами щиро-русски порадовати ся въ спомянутый день.

Що лансфордски русски братья все имъ въ мысли були, и що та отлична любовь русска въ сердѣ ихъ сотлѣла, — явно показали тѣ люб. братья наши Шамокски, — коли руками Всч. О. Констанкевича, свого любив. душпастыря знакомъ любви отслали чекъ съ $46 къ намъ, якъ щиро сердечну жертву на нашъ Храмъ Божій.

Любезны братья! Путемъ той газеты „Свободы" прійміте отъ насъ щире подякованье не въ лихыхъ, пустыхъ словахъ — но въ живомъ преконанью о нашихъ горячихъ сердецъ къ вамъ. — Въ оплату вашой любви и мы любовью тепло вздыхаме къ Всевышному въ стократный вынагородъ вашихъ мозолями пріобрѣтенныхъ — а съ нами щиро подѣленныхъ центовъ.

Думаю, що вы почт. читателѣ не потрѣбуете къ тому яснѣшого коментара, — каждый съ того поводу порозумѣе, що отличатъ правд. русского чоловѣка?!

Вздыхайте зъ нами и вы: Богъ заплать!

Здоровпньомъ сердечнымъ и почтеніемъ

О. Гавріилъ Мартякъ
душпастырь

ОБВѢЩЕНЕ
для австрійскихъ ополченцѣвъ.

1) На пôдставѣ уставы зъ дня 10. мая 1894 ляндштурмісты (загальне ополчене), замешкалй въ Пітсбургу, або въ его найблизшôй околици, мають въ мѣсяци Падолистѣ 1896 зголосити ся особисто зъ своимъ ляндштурмовымъ пашпортомъ взглядно иншими документами свѣдчачими идентичнôсть его особы въ урядѣ ц. и к. конзуляту (Pittsburg, cor 5 Ave. and Jummonville Str.) въ годинахъ урядовыхъ.

2) Ополченцѣ, мешкаючй въ дальшихъ частяхъ Pensylvani-и, Ohio и West Virginia мають въ тôмъ часѣ зголосити ся письменно въ тôмъ самôмъ конзулятѣ залучаючи высше згаданй документа. Тй, що не посѣдають такихъ документôвъ вôйсковыхъ, мають въ письменнôмъ зголошеню подати свое имя, назвиско, рôкъ уродженя, станъ, занятє, громаду, повѣтъ и край, зъ вôдки походять, теперѣшне мѣсце побуту, нумеръ дому и назву улицѣ, такожь подати въ якôмъ вôйску и въ якôй ранзѣ служили въ ц. и к. арміи, въ кôнци, если уважають ся за неспосôбныхъ до службы въ ополченю — на якôй пôдставѣ то твердженє узасадняють.

3) Вôдъ зголошеня ся суть увôльненй лишь тй ополченцѣ, котрыхъ неспосôбнôсть до службы въ ляндштурмѣ есть посвѣдчена въ ихъ документахъ вôйсковыхъ.

4) Зголошене таке ополченцѣвъ есть обовязкове, а занедбуючй то пôдпадають карѣ грошевôй гôдъ 2 до 100 гул. а. в.

Пітсбургъ 18 августа 1896.

Ц. и к. австрійско-угорскій конзулятъ.

Замовляйте „Календарь" „Союза".

Вже друкує ся „Календарь". Буде то спора книга зъ образками. Цѣкавй, поучаючй исторіи оповѣданя, порады докторскй, портреты и исторіи нашихъ церковь и т. ин.

Замовляйте скоро, бо мы друкуемо не велике число, а хто не замовить може пôзнѣйше не достати.

Въ редакціи „Посланника" въ Лапшинѣ почта Бережаны въ Галичинѣ можна достати молитвословъ друкованый латиньскими буквами пôдъ заг. „Pid krestom". Много у насъ есть Русинôвъ, котрй не вмѣють читати рускихъ буквъ и зъ тои причины уживають польскихъ, або словацкихъ молитвословôвъ. — Хто-бы хотѣвъ такій молитвословъ мати, най зголосить ся до Редакціи „Свободы".

Новй книжки.

Гр. Лелива звѣстный авторъ знаменитои книги: „Польско-Русскія отношенія" написавъ интересну книгу на россійскôмъ языцѣ пôдъ заг. „Положеніе литовскаго народа въ русскомъ государствѣ". Книжка та выйшла сими днями зъ друкарни „Свободы" въ Шамокін, Па. Можна ю достати въ Редакціи „Свободы" за $2.

Выдавництво час. „Свобода" Ч. 1.

Образки зъ Америки

написавъ Бузько. Шамокінъ, Па. 1896. Зъ друкарнѣ „Свободы".

Цѣна .... 10 цнт.

Выдавництво „Свободы" Ч. 2.

Вже выйшла I. часть працѣ М. Павлика: „Народный рухъ австро-угорскихъ Русинôвъ" (1772—1896).

Та перша часть обôймае хôдъ дѣлъ австро-угорскихъ Русинôвъ вôдъ 1772—1850. — Та вельми цѣнна книжка повинна находити ся въ хатѣ кождого Амер. Русина, а достати еи можна въ Редакціи „Свободы" тôлько за 15 цнт.

ОГОЛОШЕНЕ.

Читайте довре и шеркуйте!

Вже друкує ся „Календарь" тов. „Союзъ". Та книжка повинна находити ся въ хатѣ кождого письменного амер. Русина. Будуть образки, повѣстки и научнй статѣ. Хто хоче мати „Календарь" най напередъ зголосить ся на адресу: Rev. Nestor Dmytriw P. O. Box 599 Mt. Carmel, Pa. — „Календарь" буде стояти 50 цнт. Чистый доходъ призначеный на желѣзный фондъ тов. „Союзъ".

Зголошуйте ся напередъ, бо потôмъ може не стати, якъ мало выдрукуемо.

Англійскѝ робôтничѝ Союзы.

Написавъ Графъ Леліва.

(Дальше.)

Не легко то имъ було и не въ одинъ день англійскѝ робôтничѝ союзы стали тымъ, чимъ вони днесь суть, тыми сотки тысячь людей числячими, крѣпкими и богатыми организаціями, що можуть боронити интереса робôтничѝ, интереса працѣ противу вызыску капиталистôвъ. Въ половинѣ прошлого вѣку то були ще випростъ такъ званѝ „Рухи ремѣсничѝ", въ котрыхъ робили разомъ и робôтникъ, и его хозяинъ. Въ той часъ не вели вони нѣякои борбы межи собою, а ще дружно и единомысльно выступовали они усѣ притиву богатыхъ гильдій купецкихъ, котрѝ завсе норовили вызыскати щось на робôтнику-ремѣснику, противу вôдзначныхъ дѣдичѣвъ, а часомъ и противу самыхъ королѣвъ. Той великои продукціи, що робить ся по фабрикахъ дорогими машинами и сотками тысячь робôтникôвъ тогды не було ще навѣть ни въ чіий головѣ. Й ся продукція була тогды мала, ремѣснича, домова, отъ сю и теперь можно побачити ще по деякихъ маленькихъ мѣсточкахъ та селахъ, где истнують и доси чоботарѣ, кравцѣ и иншѝ ремѣсники. — Господарь, або хозяинъ бувъ самъ маленькимъ собѣ майстеркомъ. Вôнъ робивъ самъ зô своею фамиліею и въ своей хатѣ и пріймовавъ ще до своей роботы кôлькохъ пôдмайстрôвъ и ученикôвъ. Кождый ученикъ, вôдбувши кôлька лѣтъ своей науки пôсля уставы ремѣсничои, ставъ пôдмайстромъ, а пôдмайстеръ, поробивши уже кôлька рокôвъ и зложивши собѣ кôлька грошей, ставъ самъ уже майстромъ, закладавъ свой закладъ ремѣсничій, стававъ господаремъ. Выходить зъ того, що въ тыхъ часахъ не були господари, а робôтники якимись вôддѣльными клясами суспôльности, а тымъ бôльше клясами неприязными, ворогами. Сегоднешній робôтникъ стававъ завтра господаремъ, а сегоднешній господарь бувъ вчора робôтникомъ. Не було имъ отже о що вести борбу и ворогувати помежи собою, бо що до платнѣ робôтничои, числа пôдмайстрôвъ и ученикôвъ и довгости робочого дня, т. е. кôлько годинъ въ день мають робити, все то було уложено, або уставами, або звычаями и такъ притôмъ, що ни одна сторона не зôставала покривдженою. Але съ часами все те змѣнилось. Ся мала, домова продукція стала все бôльшь и бôльшь упадати, а замѣсть си стала выростати продукція велика. Майстрôвня уступае передъ фабрикою, той маленькій господарь-майстеръ передъ господаремъ--капиталистомъ. Якѝ-жь то були причины, що споводовали таку велику змѣну въ продукціи и житю суспôльномъ? Найпершою и найповажнѣйшою бувъ величезный поступъ въ механицѣ, химіи и другихъ наукахъ, такъ званыхъ приложительныхъ и зробленѝ въ нихъ важнѝ вôдкрытя. Вôдкрытя сѝ причинили ся до вынайденя рôжныхъ машинъ.

(Дальше буде).

Молись, трудись, учсь, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, Свободу читай, Русь святу люби, доброму паучай ся, грошей не марнуй. въ процеса не вдавай ся. Въ льотерію не грайте, тôлько грошь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому", ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! . . . . Буде зъ вас.